

ثانیاً لایحه وسائط نقلیه .
 آقای آقا سید یعقوب
 (اجازة)
 آقا سید یعقوب - نظریه این نکته
 که راجع به لایحه وسائط نقلیه فرمودید
 رابرت هلامات صنعتی واوزان و مقادیر هم از
 کمیسیون فوائد عامه گذشته خوبست تکلیف
 آن هم معین شود .
 رئیس - اگر وقتی شد مطرح
 خواهد شد .
 آقای سرکشک زاده
 (اجازة)
 سرکشک زاده - عرضی ندارم
 رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب
 (اجازة)
 حاج میرزا عبدالوهاب - عرضی
 ندارم .
 رئیس - آقای دامغانی
 (اجازة)
 شریعتمدار دامغانی - بنده هم
 عرضی ندارم چون همه رفته اند و کسی نیست
 که عرضم را عرض کنم
 (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک
 منشی م شهاب
 منشی معظم السلطان

جلسه ۶۴
 صورت مشروح مجلس
 یوم شنبه دوازدهم میزان
 ۱۳۰۳ مطابق پنجم
 ربیع الاول سنه ۱۳۴۳
 (مجلس دو ساعت و ربع قبل
 از ظهر بر پشت آقای مؤتمن -
 الملک تشکیل گردید)
 (صورت مجلس یوم پنجشنبه
 دهم میزان را آقای آقامیرزا
 شهاب قرائت نمودند)
 رئیس - نسبت بصورت مجلس
 آقایان ایرادی دارید یا نه ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رابرت کمیسیون قوانین
 مایه راجع بوسائط نقلیه مطرح است آقای
 آقا سید یعقوب
 (اجازة)
 آقا سید یعقوب - بنده موافقم
 رئیس - باچه چیز ؟
 آقا سید یعقوب - با همین مطلب که
 فرمودید عرض کردم در مواد و در همه چیزش
 موافقم
 (ماده اول بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده ۱ - از کلیه وسائط نقلیه شهری
 در طهران بقراردیل مالیات ماهیانه دریافت
 می شود
 کالسکه و درشکه گرایه با چرخ رزین
 ۱۰ قران
 کالسکه و درشکه گرایه با چرخ آهن
 ۲۰ قران

درشکه اربابی با چرخ زرین
 ۲۰ قران
 درشکه اربابی با چرخ آهن
 ۳۰ قران
 اتومبیل اربابی ۷۰ قران
 اتومبیل گرایه ۵۰ قران
 کالسکه اربابی با چرخ رزین
 ۳۰ قران
 کالسکه اربابی با چرخ آهن
 ۴۰ قران
 دو چرخه يك اسبه با چرخ رزین
 ۱۰ قران
 دو چرخه يك اسبه با چرخ آهن
 ۲۰ قران
 چهار چرخه بارکش ۱۰ قران
 دو چرخه بارکش يك اسبه ۵ قران
 دلجان امنیوس ۴۰ قران
 اتومبیل بارکش (کامیون) ۳۰ قران
 کاری ۴۰ قران
 بی سیکلت ۲ قران
 موتوسیکلت ۱۵ قران
 اسب و قاطر و مادیان و شتر ۲۰ قران
 الاغ سواری ۲ قران
 الاغ باری ۱ قران
 رئیس - این ماده مخالفی ندارد ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی میگیریم بماده اول
 آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند
 (اغلت قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . ماده دوم
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 ماده ۲ - کلیه وسائط نقلیه که وارد
 شهر میشوند در طهران (سوای آنها که
 مالیات ماهیانه میدهند) هر دفعه بقراردیل
 دریافت خواهد شد
 کاری با دواسب ۴ قران
 کاری با چهار اسب ۵ قران
 دو چرخه بایک اسب ۲ قران
 چهار چرخه بایک الی دواسب ۳ قران
 کالسکه و درشکه بایک الی دواسب
 ۴ قران
 کالسکه و درشکه با چهار اسب
 ۵ قران
 اتومبیل ۱۰ قران
 اتومبیل بارکش (کامیون) ۱۰ قران
 دلجان و امنیوس با درالی چهار اسب
 ۸ قران
 الاغ بارکش و گرایه ۲۰۰ ردینار
 الاغ سواری شخصی قاطر اسب مادیان
 و شتر ۵۰۰ دینا
 بی سیکلت ۵۰۰ ردینار
 موتوسیکلت ۱ قران
 تبصره - هر گاه دواب وسائط نقلیه
 ورودی از تعداد مندرجه در ماده دویم تجاوز
 نماید برای عده اضافی مالیات جدا گانه
 اخذ خواهد شد
 رئیس - رأی گرفته میشود بماده
 دوم آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . ماده پنجم
 (بشرح آتی خوانده شد)
 ماده پنجم وسائط نقلیه میتواند مطابق
 ماده اول مالیات ماهیانه داده و باین طریق از
 مالیات دخیولیه مذکور در ماده دویم معاف
 گردند .
 يك نفر از نمایندگان - این ماده
 در کجاست ؟
 رئیس - در رابرت دوم است . دو
 باره قرائت میشود .
 (مجدداً بشرح گذشته قرائت شد)
 رئیس - رأی گرفته میشود . آقایانیکه
 تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . در ماده ششم قسمت
 چهارم و تبصره تغییر کرده است بعد از اینک
 رأی گرفته شد آن ماده سابق را باید لغو کرد
 قرائت میشود .
 (بترتیب ذیل قرائت شد)
 ماده ۶ - وسائط نقلیه که از مالیات معاف
 هستند بقرار ذیل است :
 (۱) وسائط نقلیه مخصوص سلطنت و
 دولت .
 (۲) وسائط نقلیه مخصوص مأمورین سیاسی
 (۳) وسائط نقلیه مخصوص قشون از
 هر قبیل
 (۴) وسائط نقلیه متعلق بخدمات صحیه
 و شیروخورشید سرخ ایران
 (۵) وسائط نقلیه مخصوص بخدمات
 بلدییه .
 تبصره - وسائط نقلیه شخصی مستخدمین
 سلطنت و دولت و افراد نظام از مالیات معاف
 نخواهند بود
 رئیس - نسبت بقسمت چهارم مخالفی
 نیست ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - نسبت بتبصره چطور ؟ آقای
 حائریزاده .
 (اجازة)
 حائریزاده - تبصره بنظر من ناقص
 نوشته شده چون آنهایکه معاف شده اند
 مال در باره قشون و مأمورین سیاسی دولت خارجه
 و صحیه شیروخورشید سرخ و خدمات بلدییه
 است .
 آن وقت در تبصره وسائط نقلیه شخصی
 مستخدمین سلطنت و دولت و افراد نظام را
 نوشته است که از مالیات معاف نیستند ولی
 تکلیف آن ۳ قسمت دیگر معلوم نیست و
 مسکوت مانده است این جا اگر مفهوم مخالف
 نداشته باشند بنده هم موافقم .
 مستخدمین بلدییه اگر شخصاً مالی
 داشته باشند این جا تصریح نکرده است که
 معاف نخواهند بود و همین طور مستخدمین

شیروخورشید سرخ و سفارتخانهها اینها را
 تصریح نکرده است اگر مفهوم مخالفی نداشته
 باشد بنده هم موافقم
 رئیس - آقای وکیل الملک
 (اجازة)
 وکیل الملک - بنده هم مخالفم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 (اجازة)
 آقا سید یعقوب - بنده عرض میکنم
 خدمت آقای حائریزاده اولاً همین بیانیکه
 حضرتعالی در مجلس فرمودید اکثریت موافق
 با عقیده شما هستند . مأمور اجرای
 این مواد هم من طور که در مجلس صحبت
 میشود اجراء میکنند يك چیزی هست که
 اثبات میکنند آن چیزی که نفی میکنند معلوم
 است چیست و آنچه هم که اثبات است معلوم
 است کدام است پس مشکوکی باقی نماند
 یا داخل در نفی است یا داخل در اثبات . اینجا
 معین کرده است که از وسائط نقلیه مخصوص
 سلطنت و دولت نباید مالیات بگیرند . مخصوصاً
 اینجا همه را شرح میدهد که معلوم شود عقیده
 مجلس چیست .
 مأمورین سیاسی دول خارجه نباید بدهند
 وسائط نقلیه قشون نباید بدهند وسائط نقلیه
 متعلق بخدمات صحیه شیروخورشید سرخ
 ایران نباید بدهند .
 مخصوص بخدمات بلدییه نباید بدهند
 و غیر از اینها هر چند باشد باید بدین دلیلش
 هم واضح است
 رئیس - آقای وکیل الملک
 (اجازة)
 وکیل الملک - جوابی که آقای آقا
 سید یعقوب دادند تصور میکنم جواب آقای
 حائریزاده نبود .
 آقا سید یعقوب - خودشان قانع
 شدند .
 وکیل الملک - اینجامینویسد : وسائط
 نقلیه مخصوص سلطنت و دولت و مأمورین
 سیاسی و نقلیه قشون و خدمات صحیه شیرو
 خورشید سرخ و بلدییه از مالیات معافند آن
 وقت در تبصره مینویسد
 وسائط نقلیه شخصی مستخدمین سلطنت
 و دولت و افراد نظام از مالیات معاف نخواهند
 بود .
 در این جا تکلیف وسائط نقلیه شخصی
 سایر اداراتی را که در ماده شش نوشته است
 معلوم نکرده آیا عمداً این کار را کرده اند
 یا فراموش شده است اگر عمداً نوشته اند
 چطور شده است که وسائط نقلیه شخصی
 مستخدمین ایرانیرا نیز نوشته است که از مالیات
 معاف نیستند ولی مستخدمین سفارتخانهها
 باید معاف باشند
 رئیس - آقای طهرانی
 (اجازة)
 آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده
 خواستم سؤال کنم از یکی از افراد کمیسیون

رئیس - موافقید یا مخالف ؟
طهرانی - توضیحی بنده میخواستم
راجع با سب های واگون قریب دوست اسب
برای واگون هاست آنها هم ضرر خسارت
وارد می کنند بنده خواستم این مسئله هم
تصریح شود

رئیس - آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - اینجا بنده تصور میکنم
يك سوه تقاضی برای آقایان شده است .
در قسمت اول در ماده شش وسایط نقلیه
مأمورین دولت وسلطنت رامینویسد . در
قسمت دوم مأمورین سیاسی دول خارجه را
مینویسد . مأمورین سیاسی عبارتند از سفراء
آنها حق مصونیت دارند حتی قنصلها
هم مشمول این مسئله نیستند مأمورین سیاسی
همان سفراء هستند قنصل مأمور سیاسی
نیست .

(همه مه نمایندگان)

اجازه بدهید قسمت سوم وسایط نقلیه
مخصوص قشون است .

قسمت چهارم و پنجم هم وسایط نقلیه
مخصوص بخدمات صحیه و بلدییه است مربوط
باشخاص نیست و چون در اینجا اسم اشخاصی
برده نشده دیگر مفهوم مخالف پیدا نمیکند
اگر در اینجا گفته شده بود وسایط نقلیه
راجع بر رئیس بلدییه یا رئیس صحیه آنوقت
ممکن بود . گوئیم مفهوم مخالف پیدا
میکند ولی وقتی که رئیس صحیه و رئیس
بلدییه نوشته نشده است و نوشته شده مخصوص
بخدمات است در این صورت مفهوم مخالف
ندارد در قسمت مأمورین سیاسی هم باید این
طور باشد

آقای میرزا رضا خان افشار - مخبر
موقتی کمیسیون قوانین مالیه - چون آقای
حاج عزالمالك تشریف نیاورده اند بنده
بجای ایشان از طرف کمیسیون پیشنهاد
آقای حائری زاده را راجع بوسایط نقلیه
شخصی مأمورین خارجه و شیر و خورشید را
را می پذیریم .

ولی همانطور که آقای شیروانی تصریح
کردند اینجا متعلق بخدمات بلدییه و صحیه
است مقصود شخصی نیست .
رئیس - تبصره از این قرار خواهد
بود که قرائت میشود .

وسایط نقلیه شخصی مستخدمین سلطنت
ودولت و افراد نظام و مستخدمین صحیه شیر
و خورشید و بلدییه از مالیات معاف نخواهند
بود .

يك نفر از نمایندگان - و شیر
خورشید .

(مجدداً این طور قرائت شد)

وسایط نقلیه شخصی مستخدمین سلطنت
ودولت و افراد نظام و مستخدمین صحیه و
شیر و خورشید سرخ و بلدییه از مالیات معاف
نخواهند بود .

رئیس - مخالفی ندارد ؟
(اظهاری نشد)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که
ماده شش را تصویب میکنند قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . رأی میگیریم
بالغای ماده شش سابق آقایانی که رأی
بالغاء ماده شش میدهند قیام فرمایند .

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد . ماده ۱۰ قرائت
می شود :

(بشرح آتی قرائت شد)

ماده ۱۰ - این قانون پس از تصویب
فوراً اعلان و توسط بلدییه بموقع اجرا گذاشته
میشود .

رئیس - مخالفی ندارد ؟ آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - بنده میخواستم تذکر بدهم
که در آخر رایرت دوم نوشته شده تبصره
ذیل بماده ۹ علاوه شود و آن تبصره راجع
بقانون آبله کوبی و تقسیم سرم گلو درد
مصوبه سه شنبه پنجم ذی قعدة (۱۳۲۸)
است و بعقیده بنده قبل از تصویب ماده ۱۰
باید تکلیفش معلوم شود .

رئیس - چون بماده . رأی داده اید
حالا نمیشود در تبصره رأی گرفت باید
بعنوان ماده الحاقیه یاماده ۱۱ رأی گرفته
شود .

آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده تصور میکنم
چون این کلمه فوریت قابل اجراء نیست
بهتر این است که با يك شرطی نوشته شود
که قابل اجراء باشد .

اینکه نوشته شده بمجرد تصویب فوراً
بموقع اجراء گذاشته میشود بعقیده بنده
اشکال تولید میکند زیرا تا از مجلس برای
دولت فرستاده شود باز يك فاصله پیدا میکند
بهتر این است که يك تاریخی معین
شود که از آن تاریخ بموقع اجراء گذارده
شود .

افشار - چون بلدییه فعلاً این عوائد
را میگیرد اگر بنا شود این عوائد تامدتی
موقوف بمانند در این صورت کسر دخل خواهد
کرد آقایان میدانند که بلدییه قریب دوست
هزار تومان مقروض است اگر بنا باشد
مدتی هم حاله عوائد را نگیرند البته قرض
بلدییه زیادتیر خواهد شد .

رئیس - آقای کازرونی
(اجازه)

کازرونی - در اینجا مینویسد توسط
بلدییه باید بموقع اجراء گذاشته شود صحیح
بلدییه هم مکرر شده در شور اول هم گفته
شد باز هم بنده تکرار میکنم بلدییه که
اینجا گفته میشود مقصود همین مؤسسه ایست
که فعلاً هست و میخواهند بوسیله این بلدییه
بموقع اجراء بگذارند .

بنده در شور اول هم عرض کردم حالا
هم عرض میکنم که بجای کلمه بلدییه بهتر
است وزارت داخله نوشته شود
زیرا ما بلدییه نداریم و اینکه عجتاً
هست يك مؤسسه ایست حالا نمیخواهم بگویم
این مؤسسه درست است یا غلط . صحیح
است یا سقیم .

ولی عرض میکنم ماباید کاری بکنیم که بلدییه
قانونی از بین برود و نباید اینجا تصدیق ضمنی
بکنیم که این مؤسسه بلدییه است و بعقیده بنده
این است بجای بلدییه وزارت داخله نوشته
شود .

افشار - عرض میکنم تصدیق این
عوائد تصدیق قانونی بودن یا نبودن بلدییه
فعلی را نمیکند ما در اینجا يك عوائدی را
تصدیق میکنیم و باین مؤسسه فعلی اجازه
میدهیم که آن عوائد را وصول کند بعلاوه
قبلاً هم در این موضوع مذاکره شد و آقای
اعتماد السلطنه هم در این باب پیشنهادی
کرده اند و تصور میکنم این موضوع مربوط
باینجا باشد .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات
کافی است

رئیس - سه فقره اصلاح رسیده است
قرائت میشود .
(بشرح آتی قرائت شد)

این بنده پیشنهاد میکنم ماده ۱۰ از
این قرار اصلاح شود :

این قانون فوراً اعلان و توسط بلدییه
بموقع اجراء گذاشته میشود

(نصرت الدوله)

پیشنهاد میکنم ماده ۱۰ اینطور نوشته
شود :

این قانون پس از تصویب اعلان و
پس از اعلان توسط بلدییه فوراً بموقع اجراء
گذاشته میشود .

قائم مقام
این بنده پیشنهاد میکنم ماده ۱۰ باین
نحو اصلاح شود :

این قانون پس از تصویب اعلان و
پس از پنج روز توسط بلدییه مطابق مواد
فوق بموقع اجراء گذاشته میشود

رئیس - آقای نصرت الدوله
(اجازه)

نصرت الدوله - ماده پیش نهادی
کمیسیون اینطور نوشته شده :

این قانون پس از تصویب فوراً اعلان
و توسط بلدییه بموقع اجراء گذاشته میشود :

بنده پیشنهاد کردم اینطور اصلاح شود این
قانون فوراً اعلان و توسط بلدییه بموقع اجراء
گذاشته شود مقصود بنده حذف پس از
تصویب است علتش هم این است که قانون
اساسی يك مراحل را قائل شده است برای
قانونی که صورت قانونیت پیدا میکند و
یکی از آن مراحل تصویب مجلس است
حالا اگر ما در اینجا قید کنیم که این قانون

پس از تصویب فوراً بموقع اجراء گذاشته
شود مثل این است که ما مغایر با آن ماده
قانون اساسی رأی داده باشیم و اگر پس
از تصویب را برداریم و بگوئیم این قانون
فوراً اعلان و بموقع اجراء گذاشته میشود
مقصود ما حاصل میشود .

باقانون اساسی هم مغایرتی پیدا نمیکند
و اگر مغایر با قانون اساسی باشد نه قابل
رأی است نه قابل اجراء

افشار - بنده پیشنهاد ایشان را
می پذیرم .

رئیس - آقای قائم مقام
(اجازه)

قائم مقام - بنده توضیحی ندارم همین
قدر اگر يك مرتبه دیگر پیشنهاد بنده
قرائت شود کافی است چون پیش از اعلام
نمیشود اجراء کرد این است که بنده
پیشنهاد کرده ام اول اعلان شود بعد بموقع
اجراء گذاشته شود .

رئیس - پیش نهاد خودتان را مسترد
میدارید ؟

قائم مقام - خیر - چرا مسترد میکنم
گمان میکنم پیشنهاد بنده مقصود شاهزده
را هم تأمین کند مجدداً خوانده شود
(بشرح سابق قرائت شد)

افشار - کمیسیون نمی پذیرد و اگذار
میکند برای مجلس

رئیس - رأی گرفته میشود پیشنهاد
آقای قائم مقام آقایان موافقین قابل توجه
قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . آقای طهرانی
(اجازه)

آقای شیخ محمد علی طهرانی -
بنده گمان نمی کنم آنچه را که بلدییه تا کنون
میگرفته مطابق تصویب مجلس بوده زیرا
از بعضی چیزها زیادتیر میگیرند و از بعضی
کمتر مثلاً مالیات کالسکه را زیاد کرده
اند هم کالسکه هایی که در شهر هستند هم
آنها را که از خارجه وارد میشوند همچین
سایر چیزهای دیگر از قبیل اتومبیل بارکش
اندازه و مقدار مالیات آن تغییر کرده است
و حالا اگر ما بخواهیم اینجا تصویب کنیم که
این قانون پس از تصویب فوراً بموقع اجراء
گذاشته شود بنظر بنده مطابق قانون
حقوقی نیست هر قانونی که وضع می شود
باید يك مدت معینی با روز اجراء آن وقت
معین شود و گمان نمیکنم هیچیک از علمای
حقوق این مسئله را تصویب کنند که قانون
پس از تصویب فوراً بموقع اجراء گذاشته
شود .

یعنی همان آن که اعلان میشود همان
آن اجراء شود .

ممکن است بعضی از آقایان اعتراض
کنند که اگر دو سه روز مدت معین شود
شاید حقوق بلدییه برسد

یعنی همان آن که اعلان میشود همان
آن اجراء شود .

ممکن است بعضی از آقایان اعتراض
کنند که اگر دو سه روز مدت معین شود
شاید حقوق بلدییه برسد

شاید حقوق بلدییه برسد

شاید حقوق بلدییه برسد

شاید حقوق بلدییه برسد

بنده پیشنهاد کرده ام پنجروز مدت معین شود و در این پنجروز هم همانطور که تا کنون میگردانده میسر است بگریزند مانفياً و اثباتاً آن ترتیبی را که میگردانده اند تصویب نمیکنیم ولی همانطور که بلدی به یک مالیات هائی را که مطابق تصویب مجلس نبوده است میگیرد و اگر بنا باشد ماصوب کنیم که قانون بجزد اعلان اجراء بخود تصور میکند برخلاف اصول حقوقی باشد.

افشار - همانطور که عرض کردم اگر بنا باشد پنجروز مدت معین کنیم در این پنجروز سکت به عوائد بلدی وارد میآید بعلاوه اگر ما این پنجروز را تصویب کنیم مثل این است که مجلس تصویب کرده است تا پنجروز یک عوائد غیر قانونی را بگیرد و بعقیده بنده این ترتیب صحیح نیست.

رئیس - آقای دستغیب عضو کمیسیون هستند؟

دستغیب - خیر

رئیس - پیشنهاد مجدداً فرائض و رأی گرفته میشود

(بشرح گذشته قرائت شد)

رئیس - آقایانی که موافقت با قابل توجه بودن این پیشنهاد قیام فرمایند (همه قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته می شود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای نصرت الدوله که کمیسیون قبول کرده است در حقیقت به پیشنهاد کمیسیون رأی میدهد **یک نفر از نمایندگان** - قرائت شود.

(اینطور خوانده شد)

ماده ۱۰ - این قانون فوراً اعلان و توسط بلدی بموقع اجراء گذاشته میشود

رئیس - آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده یازدهم (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۱۱ - بلدی طهران مأمور تهیه نظامنامه و اجرای این قانون خواهد بود.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده موافقم

رئیس - آقای عماد السلطنه (اجازه)

عماد السلطنه - بنده در شرف اول یک پیشنهادی کردم که بلدی طهران در تحت نظر وزارت داخله مأمور تهیه نظامنامه و اجرای این قانون خواهد بود و نظرم این بود که این بلدی فعلی چون یک مؤسسه ملی نیست ناچار باید در تحت نظر یکی از وزارتخانه ها باشد که اگر یک وقتی در مجلس یک مطلبی راجع بلدی پیش

آمد معلوم باشد که بکدام وزارتخانه باید رجوع شود

آن پیشنهاد بنده هم قابل توجه شد و رفت بکمیسیون نمایندگم بجهت و از روی چه نظری کمیسیون آنرا رد کرد و علت این مسئله را نمیدانم.

یک پیشنهادی که با اکثریت شصت یا هفتاد رأی در مجلس قابل توجه می شود چطور در کمیسیون با اکثریت سه یا چهار رأی آنرا رد میکنند.

در صورتی که فلسفه اینکه یک پیشنهادی که قابل توجه میشود می رود به کمیسیون این است که آن پیشنهاد را با مواد آن قانون تنظیم کنند والا اگر بنا شود یک پیشنهادی در مجلس با هفتاد هشتاد رأی قابل توجه بشود بعد برود بیک کمیسویی که دوازده نفر عضو دارد و چهار نفر از اعضاء آنها غایبند آنوقت با اکثریت پنج رأی رد شود.

اساساً در یک همچو پیشنهادی در مجلس نباید رأی گرفت و بنده پیشنهاد خود را مجدداً پیشنهاد میکنم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده باید اینجا با یک جواب نقضی و یک جواب حلی بدهم.

اما اینکه فرمودند چیزی را که مجلس قبول کرد کمیسیون نمی تواند رد کند.

اینطور نیست مگر در دوره چهارم و پنجم این ترتیب پیش آمده است که در بین شور یک مسئله بنظر اکثریت مجلس میرسد بعد که می رود بکمیسیون در کمیسیون درش دقت میکنند پیشنهاد کننده را حاضر میکنند و در آن پیشنهاد صحبت میکنند و ممکن است پس از دقت تغییر عقیده پیدا کنند چنانکه در همین قانون خود آقایان ملاحظه فرمودند چقدر رأی های مختلف داده شد.

پس کمیسیون در شرف اول و دوم حق دارد نظریات خودش را اظهار کند و اعضاء کمیسیون در مجلس نظریه کمیسیون را اظهار میکنند آنوقت بسته است برای آخری اکثریت مجلس که آن رأی قطعی است.

این اولاً

و اما راجع بقضیه وزارت داخله که فرمودند بلدی در تحت نظارت وزارت داخله نظامنامه تهیه و این قانون را اجرا کند.

البته تصدیق میفرمائید که در اول این قانون نوشته شده است که این ترتیب مختص بلدی طهران است و همه ما هم میدانیم که بلدی طهران در تحت نظر رئیس الوزراء اداره میشود.

چنانکه در زمان ریاست وزرائی آقای

مشیرالدوله هم بلدی در تحت نظر ایشان اداره میشد و البته هر وقت مأمور راجع به بلدی سوالی داشته باشیم خود رئیس الوزراء یا نماینده ایشان بجلس میآیند و جواب میدهند.

این قانون متعلق ببلدی طهران است و بلدی طهران در تحت نظر رئیس الوزراء وقت است چنان که در زمان کابینه آقای مستوفی الممالک و آقای قوام السلطنه هم همینطور بود.

بلی اگر ما قانون برای بلدی تمام مملکت می نویسیم که شامل طهران و ایالات هم بود آنوقت میتوانستیم بگوئیم که بلدی شعبه ای است از وزارت داخله و باید در تحت نظارت وزارت داخله باشد.

اما چون مخصوص بطهران است سابقه هم داشته است اینست که دیگر اینجا ذکر نکرده است.

رئیس - آقای اجاق (اجازه)

آقا سید حسن اجاق - عرض کنم این نظامنامه که راجع بخودشان اداره بلدی نوشته است خیلی عیوبات دارد. لهندا تا قانون بلدی در مملکت جاری نشده است سزاوار و شایسته نیست که خودشان یک نظامنامه تأسیس کنند زیرا نواقص و عیوبات زیاد دارد و از جمله عیوباتی که بعضی هم تلفت شده اند اینست که بنده حالا بعرض آقایان میرسانم.

در آن نظامنامه دارد که قاطر یا الاغی که بشهر وارد میشود مدت پنجروز حق توقف دارد و اگر از پنجروز تجاوز کرد و شش روز طول کشید آنوقت باید معادل مقرر یکماه جریمه بدهد این یک فقره.

فقره دیگر اینکه نظامنامه دارند که باید برای کالسکه و درشکه اربابی یا کرایه هر کدام که باشد روز اول از اندازه بلدی پلاک بگیرند و یک وجهی هم از بابت پول پلاک بدهند و اتفاقاً روزی که صاحب آن یا اتومبیل محتاج تعمیر میشود یا اینکه شوفر غائب است یا اصلاحش فر ندارد و یکی از کار افتاده مجبور است برای اینکه مالیات این مدتی که کالسکه یا اتومبیل از کار افتاده از او بگیرند پلاک را ببرد و بدارد بلدی بدهد این پلاک را اداره بلدی نگاه می دارد تا روزی که مجدداً آن اتومبیل بکار بیفتد و همینکه بکار افتاد صاحبش می آید پلاک خود را بگیرد مجدداً پول آن پلاک را از او می گیرند در صورتیکه این شخص یک مرتبه پول این پلاک را داده است و البته این ترتیب خوبی نیست که اداره بلدی معمول داشته است اینست که بنده معتقدم تازمانی که بلدی قانونی تأسیس نشده در تحت نظارت همین

افشار - عرض کنم تدوین نظامنامه بلدی تحت نظارت وزارت داخله بلدی فعلی صورت قانونی نمی دهد. در ماده یازدهم نوشته شده است که به بلدی غیر قانونی طهران اجازه داده می شود بلکه بطور مطلق نوشته و اجازه داده می شود که نظام نامه را تدوین کند و آقایان پس از اینکه این ماده رأی دادند آنوقت ممکن است در طرز تأسیس بلدی های قانونی طهران و ولایات نظامنامه تهیه کرد که صورت قانونی پیدا کند

رئیس - آقای عماد السلطنه (اجازه)

عماد السلطنه - بنده نمی خواهم زیاد اصرار کنم که بلدی طهران قانونی است یا غیر قانونی والا شاید بتوانم ثابت کنم. بنده این بلدی فعلی را اداره بلدی می دانم همانطوری که در موقع بودن انجمن بلدی یک اداره بلدی هست که مأمور اجرای اوامر آن انجمن است همینطور هم بنده در غیاب انجمن بلدی این بلدی را بلدی می دانم و اینجاست که قانونیست می دانم و اینکه آقای افشار می گویند اینجا نوشته شده بلدی غیر قانونی و لازم هم نیست که ذکر کنند بهمین دلیل بنده عرض می کنم که بایستی در غیاب آن انجمن در تحت نظارت وزارت داخله باشد و بنده بیشتر از این توضیحی ندارم جز اینکه با آقای آقاسید یعقوب عرض کنم اینکه گفتند بلدی طهران در تحت نظر رئیس الوزراء وقت است بنده هم تصدیق دارم ولی وزارت داخله و سایر ادارات همه در تحت نظر رئیس الوزراء وقت است و این هیچ منافات ندارد.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای عماد السلطنه آقایانی که موافقت فرمایند.

یک نفر از نمایندگان - قرائت شود.

عماد السلطنه - بنده این پیش نهاد خودم را فعلا میگیرم ...

بعضی از نمایندگان - خیر. رأی میگیریم.

عماد السلطنه - بنده صلاح خودم را میدانم که مسترد نمایم.

شریعتمدار دامغانی - بنده قبول می کنم.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای عماد السلطنه.

عماد السلطنه - بنده صلاح خودم را میدانم که مسترد نمایم.

آقای دستغیب - پیشنهاد جناب عالی هم عین همین پیشنهاد بود.

پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

بنده پیشنهاد می کنم ماده یازدهم این قسم نوشته شود:

ماده یازدهم - بلدی طهران مکلف است نظامنامه اجرای قانون و ساطت نقلیه در تحت نظر وزارت داخله در ظرف پنج روز از تاریخ تصویب این قانون تدوین نموده بموقع اجراء گذارد.

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟

رئیس - ارباب کیخسرو - چون یک ترتیبی در مجلس معمول شده است که قبل از اینکه کسی حرف خودش را بزند و عقیده خود را اظهار کند گفته می شود مذاکرات کافی است و رأی هم بکفایت مذاکرات گرفته میشود.

اینست که بعضی اشخاص مجبور میشوند پیشنهاد کنند تا اینکه بتوانند بنده در ماده قبل هر ایضی عرض کردم و آقای مخبر هم جوابی دادند و الان این ماده متضاد است با آن ماده که رأی داده شد.

در اینجا با وجود اینکه شاهزاده نصرت الدوله اصلاحی پیشنهاد کردند معذک اینطور شد که این قانون فوراً اعلان و بموقع اجراء گذارده میشود و اینجا گفته میشود نظامنامه تهیه شود. البته تا نظامنامه تهیه و تدوین شود مدتی طول میکشد.

در این صورت چطور فوراً اعلان و بموقع اجراء میگذازند.

پس آن وقتی که عرض کردم یک مدتی لازم دارد.

برای این بود که مخالفتی بین این ماده و ماده قبل پیدا نشود.

در هر صورت حالا گذشته است و البته وقتی که بکمیسیون رفت در آنجا هر طور صلاح دیدند خودشان اصلاح خواهند کرد.

رئیس - رأی بگیریم؟

ارباب کیخسرو - خیر مقصود بنده از این پیشنهاد این بود که عریض خود را عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی (این قسم خوانده شد):

بنده پیشنهاد میکنم کلمه بلدی از ماده یازدهم تبدیل بوزارت داخله شود.

رئیس - آقای کازرونی.

آقای کازرونی - بلدی (بشرح سابق) - بنده موافقم.

پیشنهاد جناب عالی را می بگیریم؟

آقا سید حسن اجاق - بلی - بنده مسترد نمی دارم.

نی شود. رئیس - مخالفید یا موافق؟

شیخ الرئیس - بلی مخالفم.

ملاحظه بفرمائید که آنجا نسبت عشر نوشته شده است و البته همان نسبت محفوظ است.

مبلغ را که نوشته است که مثلا بگوئیم آنوقت یا نقد تومان بوده و حالا شصصد تومان شده است. عقیده بنده این است که این قانون اشکالی با قانون وارد نیآورد و آن قانون بقوت خودش باقیست. و عشر آنهم هر قدر باشد نسبت معلوم میشود و بان مصرف معینی هم میرسد. و در زیاد و کم شدن مالیات هم فرقی نمیکند برای اینکه اگر زیاد شود بهمان نسبت زیادیش عرض آن گرفته میشود و اگر کم هم بشود بار هم فرق نمیکند.

در صورت آن نسبت عشر محفوظ است و برای اینکه میفرمایند در آنجا سوء تعبیر نشود بنده گمان میکنم همین تذکر در مجلس کافی باشد و تبصره هم زائد است.

رئیس - لفظ شامل هم گمان میکنم صحیح باشد.

(جمعی از نمایندگان - صحیح است)

(تبصره مجدداً با تبدیل لفظ مشمول بشامل خوانده شد)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده. و در صورتی که رأی داده شود این ماده ده ماده ده و بیازده و بیازده دوازده.

آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

اگر آقایان اجازه میدهند چند دقیقه تنفس داده شود

(جمعی از نمایندگان - صحیح است)

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

وزیر مالیه - لایحه یک دوازدهم برج سنبله را که چند روز قبل تقدیم کردم از قرار معلوم گوید که کمیسیون مطالعه کرده اند و رایزرت هم داده اند از این جهت تقاضا میکنم اگر ممکن باشد جزء دستور امروز فرار داده شود.

رئیس - مخالفی دارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده موافقم خواستم اگر مخالفی پیدا شود جواب عرض کنم.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم

برای اینکه اصل بودجه هاد کمیسیون بودجه بود باین عنوان معطل مانده است که بنام دولت برای کسر مجریک ترتیبی اتخاذ بکنند و نظریه خود را بکمیسیون بودجه بدهند که کمیسیون بودجه هم اتخاذ نظری در این باب بنماید.

بنابر این خواستم سؤال کنم که در این باب چه تصمیمی اتخاذ کرده اند. برای اینکه همراه آوردن لایحه یک دوازدهم بجلس طرز خوبی نیست هر چند که نباید ادارات دولتی هم معطل بماند ولی خواستم که در ضمن این عمل از اقدامات دولت هم اطلاع پیدا کنم

وزیر مالیه - هیئت دولت نظریات خودش را در باب بودجه تمام نموده است و حاضریم برای اینکه در کمیسیون بودجه تبادل نظر در این باب بکنیم و روز پنجشنبه هم آمدم که این مقصود بعمل بیاید ولی معلوم شد که آقایان اعضاء کمیسیون بودجه مسبق نبودند و بنده هم چون تصور کردم که روز معلوم کمیسیون است خبر نکردم و آقایان هم بواسطه عدم اطلاع تشریف نیاورده بودند و حالا فرادشه است فردا در جلسه کمیسیون بودجه حاضر شویم و این مسئله را تحت نظر در آوریم و امیدوارم بزودی بودجه کل مملکتی بجلس شورای ملی بیاید و از مسئله یک دوازدهم مستخلص شویم.

رئیس - آن خبر حاضر است قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه شماره ۲۶۱۸۱ مورخه ۲۱ سنبله دولت رادرجله ۸ میزان تحت مطالعه و بشور در آورده و مواد ذیل را تنظیم و برای تصویب تقدیم مینماید.

ماده اول وزارت مالیه مختار است حقوق و مخارج و مستمریات و شهریه های برج سنبله ۱۳۰۳ را از قرار یک دوازدهم اعتبارات مصوبه سنه ماضیه ۱۳۰۲ تأدیہ نماید.

تبصره حقوق مأمورین خارجه که مشمول قانون مصوب ۱۶ حمل ۱۳۰۱ هستند و هنوز در مقام شود باقی میباشد از بابت یک دوازدهم فوق الذکر باید توقیف شود.

رئیس - از موضوع خارج میشود

پاسائیم - بلی. مقدمه است وارد موضح میشود.

در آن لایحه نوشته بودند که عایدات مملکت تقریباً معادل چهل و شش کوروست و ما دل این عایدات باید مخارجی وضع شود و آن لایحه را بر گردانند به هیئت وزراء و از قرار معلوم در هیئت وزراء من جمله از بودجه عدلیه که کمیسیون تصویب کرده است هشتاد هزار تومان

کسر کرده اند در سنه ماضیه بودجه عدلیه هفتصد هزار تومان بوده است و برای داده ایم و حالاً می خواهیم رأی بدهیم بیک دوازدهم در صورتی که از بودجه اساسی آن مبلغ هشتاد هزار تومان زده اند و این یک دوازدهم ماه ششم است که ما میخواهیم در کلیات مخالفی هست؟

پاسائی - بنده مخالفم.

و اجازه هم خواسته بودم.

رئیس بفرمائید.

پاسائی - چندین مرتبه است که لایحه یک دوازدهم بجلس آمده و تصویب شده و بنده هر مرتبه که این لایحه آمده مخالفت کرده ام و امیدوارم که در آتی با زاین لایحه یک دوازدهم بجلس نیاید که بنده ناچار بمخالفت باشم و اقل این آخرین دفعه مخالفت من باشد بنده سابقاً عرض کرده بودم که تصویب یک دوازدهم در آخر سال از نقطه نظر حساب تولید یک مشکلاتی میکند دوره پنجم کاملاً مستحضر از بودجه تصویبی سنه ماضیه نیستند از لحاظ بی بصیری و عدم اطلاع بکارای میدهند در صورتی که میدانند یک دوازدهم سنه ماضیه چقدر است.

یعنی بنده که نمی دانم.

و اگر یکی دو وزارت خانه را بدانم شاید سایر وزارت خانه راندام و البته سایرین هم حق دارند که این اطلاع را داشته باشند و گمان نمی کنم که این یک ترتیب صحیح مرتبی باشد که شش ماه از سال بگذرد و هنوز بودجه تفصیلی آن سال بنظر آقایان و کلای مجلس نرسیده باشد و از جمله مشکلاتی که تولید میشود این است که از قراری که بنده اطلاع پیدا کرده ام بعد از آن که رئیس مالیه بودجه را تنظیم کرده است (و گویا تنظیم بودجه را حق خودشان میدانند و حال آنکه حق ایشان نیست و باید بودجه بر روی سیاست مملکت تهیه و تنظیم شود و اختیار آن بادلوت و مجلس و نظارت کمیسیون بودجه است)

رایزرتی داده است. و در رایزرت خودش هم آنچه یادداشت کرده بود آقای تدین هم جواباً اظهاراتی نمودند که سوء تفاهم نشود.

و در لایحه تقدیم مجلس کرده اند یکی راجع بابلیات عایدات است.

رئیس - از موضوع خارج میشود

پاسائیم - بلی. مقدمه است وارد موضح میشود.

در آن لایحه نوشته بودند که عایدات مملکت تقریباً معادل چهل و شش کوروست و ما دل این عایدات باید مخارجی وضع شود و آن لایحه را بر گردانند به هیئت وزراء و از قرار معلوم در هیئت وزراء من جمله از بودجه عدلیه که کمیسیون تصویب کرده است هشتاد هزار تومان

را هم مثل سنه ماضیه قرار داده ایم در صورتی که برخلاف صریح قانون استخدام است.

سوم از چیزهایی که سبب مخالفت بنده است این است که در ماده اول پیشنهاد دولت نفت مستمریات نیست و در رایزرت کمیسیون شهری و مستمریات راهم نوشته اند و فرق بین شهری و مستمری این است که شهری برج برج داده میشود. ولی مستمری سالیانه پرداخت میشود و ما به الامتیاز نقش همین است خوب حالا مستمری را چطور ممکن است برج برج داده و وقتی که باید یک دوازدهم از پانزده تومان را با تأدیہ نمایند پس قرارداد مستمری را در ردیف شهری به عقیده بنده صحیح نیست.

قسمت چهارم مخالفت بنده این است که تا حالا که شش ماه از سال گذشته است چند مرتبه مجلس این یک دوازدهم را تصویب کرده و هنوز تکلیفی بسرای منظرین خدمت که بدبخت و پریشان و دارای هائله زیاد هستند معین نگردد.

در صورتیکه مطابق قانون استخدام جدید در بودجه خودش منظور کرده بود منظر بودند که پس از تصویب بودجه عدلیه بوقع اجرا گذارند.

ولی هنوز بودجه عدلیه نگذشته است پس یک قسمت از این کسر راجع بآن تشکیلات است و از نظر حساب هم اشکالی ندارد.

اما اینکه راجع بخدمت مأمورین و وزارت پست و تلگراف با قانون استخدام شرحی فرمودید

اولاً عرض می کنم مسئله باین شدنی راست است یک نفری که سی سال است در وزارت پست و تلگراف خدمت می کند امروزه بموجب قانون استخدام باید مدیر کل باشد یا اقلاً دو سوت و دوازده تومان حداقل حقوق داشته باشد ولی امروز این طور نیست و مطابق همان تشکیلات خودشان حقوق می گیرند و اگر بخواهید کاملاً مطابق قانونی که از مجلس بآنها حقوق داده شود بطور تحقیق نمی توانم عرض کنم ولی شاید بودجه وزارت پست و تلگراف از تغییر و تبدیل آن متصور نیست و بعقیده بنده باید دولت حقوقش با داده شود و نظر باین جهانی که عرض کردم بنده با این بودجه و این شکایتهائی که در مجلس میشود بنده نمی دانسم آن اضافه را چطور تصویب می کنید. اما راجع بمنظرین خدمت در اینموضوع گمان می کنم چه در مجلس و چه در کمیسیون بودجه هیچ کس نیست که مخالف باشد بلکه همه

پیش نخواهد آمد.

عماد السلطنه مخیر ایراداتی که آقای پاسائی فرمودند آنچه را که بنده می دانم از طرف کمیسیون جواب عرض می کنم و آنچه هم که راجع بدولت است آقای وزیر مالیه تشریف دارند البته خودشان جواب خواهند داد.

اولاً اینکه از حقوقات سنه ماضیه اشاره فرمودند و گفتند من نمیدانم حقوقات سنه ماضیه چیست؟ عرض می کنم حقوقات سنه ماضیه همان هائی است که از تصویب مجلس چهارم گذشته مخصوصاً در این رایزرت قید شده است.

مطابق مصوبه مجلس چهارم. حالاً اگر میخواهند اجزه بجزء آنرا ملاحظه فرمایند و کمیسیون مکلف نبوده است که در این موقع برای تقدیم لایحه یک دوازدهم بجلس سورت های جزء بودجه سنه گذشته را بنویسد.

اینکه راجع بودجه عدلیه و مسئله چهل هزار تومان ایراد کردند باید عرض کنم اگر چه هنوز بکمیسیون نیاورده اند ولی آنچه که بنده اطلاع دارم این جرح و تعدیل را خود دولت کرده و این مبلغ کسری راجع باضافاتی است که هذالسنه در نظر گرفته شده است.

چون وزارت عدلیه بعضی تشکیلات جدید در بودجه خودش منظور کرده بود منظر بودند که پس از تصویب بودجه عدلیه بوقع اجرا گذارند.

ولی هنوز بودجه عدلیه نگذشته است پس یک قسمت از این کسر راجع بآن تشکیلات است و از نظر حساب هم اشکالی ندارد.

اما اینکه راجع بخدمت مأمورین و وزارت پست و تلگراف با قانون استخدام شرحی فرمودید

اولاً عرض می کنم مسئله باین شدنی راست است یک نفری که سی سال است در وزارت پست و تلگراف خدمت می کند امروزه بموجب قانون استخدام باید مدیر کل باشد یا اقلاً دو سوت و دوازده تومان حداقل حقوق داشته باشد ولی امروز این طور نیست و مطابق همان تشکیلات خودشان حقوق می گیرند و اگر بخواهید کاملاً مطابق قانونی که از مجلس بآنها حقوق داده شود بطور تحقیق نمی توانم عرض کنم ولی شاید بودجه وزارت پست و تلگراف از تغییر و تبدیل آن متصور نیست و بعقیده بنده باید دولت حقوقش با داده شود و نظر باین جهانی که عرض کردم بنده با این بودجه و این شکایتهائی که در مجلس میشود بنده نمی دانسم آن اضافه را چطور تصویب می کنید. اما راجع بمنظرین خدمت در اینموضوع گمان می کنم چه در مجلس و چه در کمیسیون بودجه هیچ کس نیست که مخالف باشد بلکه همه

فراهم آوردن مستلزم يك مخارجی است که بدولت تحمیل میشود. اول يك مخارجی دارد ولی بعد از عایدات خود آن محل مخارجش داده خواهد شد. برای اینکه این امر دچار وقفه و سبکته نشود مساعدت میگردد و جنس میبرند بعد آن جنس را که رساننده از عایدات آن فرزند میبرند. از اینجهت مخارج ارزاق راهم جزء بودجه مملکتی بشمار نیآوردند. اما پولی که دولت از بابت قرض می دهد. اینجا چون اشاره فرمودند که این قرض را نمیشناسند لازم است عرض کنم که دولت ایران يك قروضی دارد که شناخته شده و مسلم است و چند سال است که همه ساله با قسط پرداخت میشود و امسال هم البته آن ارقام پرداخت خواهد شد و بعد از این هم داده میشود. حالا اگر يك مساعده هائی باز برای مخارج جاریه گرفته شده باشد آن قرض نیست چنانچه بازم ملاحظه میفرمائید در بودجه يك چیزهائی در این باب منظور و اشاره شده است که از باب مساعده قروض چه مبلغ پرداخت شده است و هر چه داده شده نوشته شده است. پس اینهم محل اشکال و نگرانی نیست اما در مسئله شهریه و مستمري در سال گذشته يك ميليون و بيست و چهار هزار تومان برای مستمريات و شهریه هادر بودجه منظور شده ولی تمام پرداخت نشده است. و امسال هم در بودجه هذلسنه که بمجلس تقدیم شده ملاحظه فرموده اید که فقط هشتصد هزار تومان است و مبلغ زیادی کسر شده است. امیدوارم در سال گذشته هم بیشتر از هشتصد هزار تومان بیشتر پرداخت نشود. اگر چه بنده بطور قطع نمیتوانم عرض کنم که این سیصد هزار تومان دیگر که هنوز باقی تمام صرفه دولت خواه بود یا پرداختی است ولی در هر حال احتمال کلی مودم که مبلغ شهریه و مستمريات بيك ميليون نرسد. در هر حال امسال فقط هشتصد هزار تومان ملحوظ شده اما اگر مقصود ایشان این است که مطلقاً شهریه و مستمريات را نباید پرداخت البته این يك نظری است که ایشان دارند و شاید نصاب هم باشد. ولی عیالاً هیئت دولت لازم میدانند که این شهریه داده شود و اگر در این باب مجلس شورای ملی نظری داشته باشد ممکن است بعد اظهار کنند. همه آقایان میدانند و محتاج شرح و بسط زیاد هم نیست که موضوع شهریه و مستمري چیست و چطور برقرار شده و

حالا چرا باید بپردازیم. اما در باب سفارتخانهها که فرمودید چرا يك ذخیره برای آنها درست کنیم اینطور نیست. مجلس شورای ملی رأی داده است باشخاصی که از قانون اطاعت نکرده اند یا قانون در باره آنها اجراء نشده باشد در صورتی که قانون لازم الاجراء است حقوق داده نشود ولی آنچه که بنده اطلاع دارم این قانون اجراء شده و میشود و البته یکی که اطاعت از قانون نکند حقوق او که داده نخواهد شد سهل است شاید مجازات دیگریم میشود. پس این يك امری نیست که موجب نگرانی و سبب بشود که امروزه پرداخت يك دوازدهم از بودجه بمعهده تعویق افتد (جمعی از نمایندگان گفتند مذاکرات کافی است) رئیس- رأی گرفته میشود بماده اول آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند. (جمع کثیری برخاستند) رئیس- تصویب شد. ماده دوم آقا شیخ محمد هلی طهرانی- تبصره رأی گرفته نشد. رئیس- تبصره هم جزو ماده است. ماده دوم قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد) ماده دوم - تأدیبه کلیه وجوهائی که پرداخت آنها بر طبق این قانون اجازه داده میشود باید علی الحساب بوده و پس از تصویب بودجه های تصویبی سنه حاضره اصلاحات لازمه در مقادیر آنها بعمل آید تا تأدیبه وجوهات مزبوره کاملاً مطابق بودجه های ۱۳۰۴ بوده باشد. رئیس- آقای آقا سید یعقوب. (اجازه) آقا سید یعقوب- موافقم. رئیس- آقای یاسائی (اجازه) یاسائی- قبلاً عرض کردم که تصویب يك دوازدهم در آخر سال موجب اشکالات در حساب خواهد شد و يك قسمت از آن اشکالات راجع بوزارت عدلیه است که بنظر بنده توضیحاتی که آقای مخبر دادند کافی نیست زیرا مسلماً چهل هزار تومان از هشتاد هزار تومان که از بودجه عدلیه کسر شده تصویب شده و خرج هم شده است. بودجه سنه گذشته وزارت عدلیه هفتصد هزار تومان بود. بودجه هذلسنه را هشتصد و چهل هزار تومان نوشتند بعد این اضافه را که زدند هیچ هشتاد هزار تومان هم از بودجه سنه گذشته کسر کرده اند که حالا بودجه وزارت عدلیه هشتصد و بیست هزار تومان است که هشتاد هزار تومان کمتر درسیه ماضیه است و چهل هزار تومان آن را تصویب کرده ایم که داده اند و خرج هم شده است

و چهل هزار تومان دیگر را می توانیم کسر کنیم. بالاخره بنده با این لفظ علی الحساب که نوشته شده است مخالفم بهتر اینست این کلمه علی الحساب حذف شود و رأی بر این است که کمیسیون بودجه میدهد از برای شش ماه آخر سال باشد تا مشکلاتی روی ندهد و البته آقایان بخاطر دارند در نتیجه اشتباه آقای محتشم السلطنه وزیر معارف و اوقاف یا وزیر دیگر که درست در نظر نیست قریب چهل و دو هزار تومان بابت عشریه و اوقاف اشتباه کردند و آقای رئیس مایه هم جزو عایدات مملکتی و جزو جمع خراسان حساب کردند بعد در اموقع پرداخت حقوق رؤسای مأمورین اوقاف را ندادند برای اینکه تصویب نشده بود در اواخر سال ایستادگی کردند که چهل و دو هزار تومان را وزارت اوقاف بدهد در صورتی که مطابق معمول سنوات اسبق مأمورین اوقاف خودشان بابت حقوقشان وصول میکردند و خرج میکردند گویا آخرش حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا این قضیه را اینطور حل کردند که در سه چهار ماه آخر سال حقوق مأمورین اوقاف را حساب کنند اگر چیزی باقی ماند بمالیه بدهند در نتیجه ادارات اوقاف منحل شد و الان در ولایات ایران شما اداره اوقاف ندارید اداره که سالیان دراز تشکیل شده دفاتری مرتب شده و اسنادی بدست آورده در نتیجه يك اشتباه ادارات سرتاسر مملکت منحل شده و يك صد و مأمورین آمده اند در طهران و سرگردانند بالاخره بنده عقیده دارم راپورتی که از کمیسیون بودجه بمجلس می آید بابت شش ماه آخر سال باشد و بودجه شش ماه اول هم که بطور يك دوازدهم تصویب شده و گذشته است. وزیر مالیه- مشکلاتی فعلاً هست در یکی از جلسات گذشته گویا راجع بيك دوازدهم برج اسد بود که مذاکره میشد بنده اینجا تصدیق کردم باینکه این طریقه يك دوازدهم تصویب کردن خرج کردن خوب نیست. لیکن این مسئله ضروری و ناچار است. مشکلاتی که این کار در پیش دارد و ما هم ملتفت هستیم و علت اینکه در مرتبه اولی آقای یاسائی متذکر مشکلات شدند و بنده جواب ندادم برای احتراز از طول کلام بود والا همین جواب را می خواستم بدهم که ما هم می دانیم ولی چه کنیم حالا پیش آمده است. چاره نداریم. و اگر بخواهیم حالا این لفظ علی الحساب را از اینجا حذف کنیم بر مشکلات افزوده میشود. ممکن است وقتی که ما اجازه داشته باشیم بطور علی الحساب خرج کنیم حالا

بفرمایش ایشان بودجه عدلیه هشتصد هزار تومان می شود هشتاد هزار تومان از آن کم می شود شاید ممکن باشد يك مقدار از آن را بحساب ما قبل بگذاریم و دولت موظف است در بودجه تنبی و تبدیلی بدهد و طوری آنرا درست کند که آن مشکلات حل شود. حالا اگر مقتضی شد يك مقدارش را در این سال مرتب میکنند و اگر نشدند ماند برای سال بعد اینكه فرمودند در نتیجه يك اشتباه تولید شد حالا بنده در اصل موضوع داخل نمی شوم که چه شده ولی اگر واقع شده باشد در نتیجه يك اشتباهی شده است. ولی در اینجا فعلاً اشتباهی در بین نیست و ما میدانیم که حقیقت امر چیست و امیدوارم انشاء الله در آتی طوری شود که رفع مشکلات شود. **جمعی از نمایندگان** - مذاکرات کافی است. رئیس- مذاکرات کافی است؟ **جمعی از نمایندگان** - بلی کافی است. **مخبر** - در ماده دو در دو مورد وجوهات نوشته شد غلط است وجوه است بيك هم کلمه تفصیلی را باید از ماده حذف کنند. رئیس- پیشنهاد آقای تدین دیگر مورد ندارد چون کلمه تفصیلی را حذف کردند. **تدین** بلی بنده هم مقصود همین بود (ماده دوم با تبدیل وجوهات به وجوه و حذف کلمه تفصیلی مجدد قرائت شد) رئیس- مخالفی ندارد؟ (جمعی گفتند خیر) رئیس- آقایان موافقین ماده دوم قیام فرمایند. (غالب نمایندگان قیام نمودند) رئیس- تصویب شد. ماده سوم: (بشرح ذیل قرائت شد) ماده سوم - بابت مخارج که در بودجه های تفصیلی هذلسنه ۱۳۰۴ ارسال مجلس شورای ملی منظور نگردیده هیچ مبلغ وجهی نباید پرداخت گردد. رئیس- مخالفی ندارد؟ (جمعی از نمایندگان خیر) رئیس- رأی می گیریم باین ماده آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند. (اکثر نمایندگان قیام نمودند) رئیس- تصویب شد. مذاکرات

مخالفی نیست (گفتند خیر) رئیس- رأی میگیریم باین ماده باورقه. آقایانی که تصویب میکنند و در الاورقه کبوه میدهند (در اینموقع بعضی از آقایان خارج میشدند) رئیس- آقایان تشریف ببرند کار لازمی داریم. (اخذ واستخراج آرا بعمل آمده و نتیجه بقراردیل حاصل شد) عده حضار ۱۰۳ ورقه سفید علامت قبول ۷۷ رئیس- عده حضار صد و سه با ۷۷ رأی تصویب شد يك پیشنهادی شده بمتوان ماده - الحاقیه بقانون وسائط نقلیه که امروز باید تکلیفش معلوم شود (بشرح ذیل قرائت شد) کمیسیون قوانین ماده الحاقیه پیش نهادی شاهزاده امیر حشمت رانخت شوردر آورده و از این قرار تصویب و پیشنهاد می نماید؛ ماده الحاقیه - بلدیة طهران مکلف است صورت کلیه جمع و خرج خود را در در آخر هر سه ماه طبع و نشر نموده با اطلاع عامه برساند. رئیس- مخالفی ندارد؟ **آقا سید یعقوب** - بنده مخالفم اگر موافقی هست بفرمایند ما جواب عرض کنم. رئیس- آقای امیر حشمت (اجازه) **امیر حشمت** - با مختصر تفصیلی که در مقدمه پیشنهاد در خصوص این لایحه نوشته شده است راجع بمرخصی دو ماهه آقای ملک الشعراء (بشرح ذیل قرائت شد) آقای ملک الشعراء نماینده محترم نظر بقاوت مزاج و لزوم يك رشته معاملات نقاضای سه ماه مرخصی با استفاده از حقوق نموده کمیسیون پس از مشاوره دو ماهه تصویب مینماید که نماینده محترم برادرم مدت مزبوره غایب با اجازه ثبت نمایند. تاریخ شروع غیبت از روز تصویب خواهد بود. رئیس- رأی گرفته میشود. آقایان موافقین قیام فرمایند. (غالب نمایندگان قیام نمودند) رئیس- تصویب شد. (رایزت دیگر راجع بمرخصی آقای احتشام الحکماء شرح ذیل خوانده شد) آقای دکتر احتشام الحکماء نماینده محترم بواسطه مریضه که دارند و باید جراحی بشود دو هفته استعجازه مرخصی نموده بودند کمیسیون پس از مشاوره تصویب

بلدیة رخ نهدم این است که بنده این پیش نهاد را کردم. رئیس- آقای مشارعظم عضو کمیسیونند **مشارعظم** - خیر. رئیس- آقای حائری زاده چه طور؟ **حائری زاده** - ماده الحاقیه است اصلاح نیست رئیس- تفاوت نمیکند آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه) **حاج میرزا عبدالوهاب** - موافقم. رئیس- آقای طهرانی، (اجازه) **طهرانی** - موافقم. رئیس- آقای غلامحسین میرزا (بشرح ذیل قرائت شد) کمیسیون قوانین ماده الحاقیه پیش نهادی شاهزاده امیر حشمت رانخت شوردر آورده و از این قرار تصویب و پیشنهاد می نماید؛ ماده الحاقیه - بلدیة طهران مکلف است صورت کلیه جمع و خرج خود را در در آخر هر سه ماه طبع و نشر نموده با اطلاع عامه برساند. رئیس- مخالفی ندارد؟ **آقا سید یعقوب** - بنده مخالفم اگر موافقی هست بفرمایند ما جواب عرض کنم. رئیس- آقای امیر حشمت (اجازه) **امیر حشمت** - با مختصر تفصیلی که در مقدمه پیشنهاد در خصوص این لایحه نوشته شده است راجع بمرخصی دو ماهه آقای ملک الشعراء (بشرح ذیل قرائت شد) آقای ملک الشعراء نماینده محترم نظر بقاوت مزاج و لزوم يك رشته معاملات نقاضای سه ماه مرخصی با استفاده از حقوق نموده کمیسیون پس از مشاوره دو ماهه تصویب مینماید که نماینده محترم برادرم مدت مزبوره غایب با اجازه ثبت نمایند. تاریخ شروع غیبت از روز تصویب خواهد بود. رئیس- رأی گرفته میشود. آقایان موافقین قیام فرمایند. (غالب نمایندگان قیام نمودند) رئیس- تصویب شد. (رایزت دیگر راجع بمرخصی آقای احتشام الحکماء شرح ذیل خوانده شد) آقای دکتر احتشام الحکماء نماینده محترم بواسطه مریضه که دارند و باید جراحی بشود دو هفته استعجازه مرخصی نموده بودند کمیسیون پس از مشاوره تصویب

می نماید که از تاریخ ۲۰ سنبله غیبت ایشان با اجازه ثبت شود. رئیس- آقایانی که خبر کمیسیون را تصویب میکنند قیام فرمایند. (غالب نمایندگان قیام نمودند) رئیس- تصویب شد. آقای سر کشیک زاده. (اجازه) سر کشیک زاده - عرضی ندارم. رئیس- آقای طهرانی (اجازه) **آقا شیخ محمد علی طهرانی** - بنده سؤالی سابق از آقای وزیر مالیه راجع بسیل تبریز کرده ام اگر اجازه می فرمائید حالا عرض کنم. وزیر مالیه - سؤالشان را بفرمایند اگر مطلبی نیست که سابقه لازم داشته باشد جواب عرض میکنم. رئیس- بفرمائید. طهرانی - البته آقای وزیر مالیه میدانند که در شهر تبریز يك رودخانه است بنام میان جای که از جنوب بشمال شهر تبریز حرکت میکند و در اطراف آن رودخانه دوسه بسته شده در سابق هر وقت سیل وارد شهر میشد آن سد های اطراف رودخانه مانع از جریان سیل بشهر و صدمه اهالی شهر میشد در بیست سال قبل اتفاقاً سد هائی که در اطراف آن رودخانه بسته شده بود آنها خراب شده تقریباً اهالی آخر شهرند که غالباً دچار و مورد حمله سیل واقع میشوند و در بیست سال قبل سیل وارد تبریز شده و تقریباً دوهزار نفر تلفات و صد ها هزار تومان خسارت با اهالی شهر وارد میکنند. در پانزدهم سنبله گذشته بواسطه آمدن تگرگ باز ثانیاً حمله سیل بشهر میشود و محله امیر خیز زیادتر از صد و پنجاه خانه طعمه صدمات سیل میشود خواستم ببینم در این موقع آقای وزیر مالیه راجع باین سد هائی که در اطراف آن رودخانه است نظریا چه کرده اند که جلوگیری کنند از حمله سیل از تلفاتی که نسبت بشهر وارد میشود یا خیر؟ وزیر مالیه - بلی. دولت در این باب توجهی داشته است وقتی که سیل آمد و خسارات وارد آورد فوراً اقدام کرده بآن شد و تا درجه مرمت شد و يك مبلغی هم تخصیص داده شده است از برای این کار که در آتی اهالی دچار حمله سیل نشوند و بقدری که اطلاع داشتم عرض کردم تفصیل راهم بعد در موقع دیگر عرض خواهم رساند. رئیس- آقای یاسائی چه فرمایشی دارند؟ یاسائی - اگر اجازه می فرمائید

سؤالی از آقای وزیر مالیه شده بود سؤال خود را بکنم. رئیس- بفرمائید. یاسائی- مطابق قانون معاسبات عمومی بنظرم ماده پنجاه و سه آن قانون است که وزیر مالیه مکلف است پس از طی دوره عمل یعنی از اول حمل تا آخر حوت در ظرف مدت پانزده ماه بعد لایحه تفریغ بودجه آن سنه را بمجلس شورای ملی تقدیم دارد عملیات وزارت مالیه در سنه ایت ثیل ۱۳۰۱ باید در ضمن لایحه تفریغ بودجه بمجلس آمده باشد زیرا فعلاً هجده ماه از سنه ایت ثیل گذشته و سه ماه بیشتر از مدتی که قانون معین کرده است گذشته و چند بیست در این باب سؤال کرده ام و حالا از نقطه نظر اینكه آقایان تصدیق دارند که همانطوری که ما در وضع بودجه يك دقت ها و مطالعاتی داریم چه از نقطه نظر دخل و چه از نقطه نظر خرج همینطور پس از عمل هم باید مجلس يك مطالعاتی بکند ببیند چه طور عمل شده آیا مطابق تصویب مجلس وزیر مالیه عمل کرده است یا هر طور دلش خواسته است عمل کرده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که در این باب چه اقدامی کرده اند آیا لایحه تفریغ بودجه سنه ایت ثیل را تهیه کرده اند که بمجلس بدهند یا نه؟ وزیر مالیه - آقایان میدانند که بنده تازه در وزارت مالیه وارد شده ام و هنوز احاطه کامل پیدا نکرده ام بتمام جزئیات این مسئله و بهمین جهت آقای رئیس که از بنده مطالبه جواب دادن سوالات را کردند بایشان عرض کردم بایستی سابقه در این موضوع همینقدر اجمالاً بنده میدانم وزارت مالیه مشغول تهیه لایحه تفریغ بودجه هست از عملیات وزارت مالیه و دولت های گذشته مطلع شوم و بنده مخصوصاً تحقیق می کنم که علت تعویق چه بوده بعد عرض خواهم کرد و گمان میکنم عنقریب لایحه آن بمجلس تقدیم شود. رئیس- يك لایحه رسیده بود مراحه شد بکمیسیون بودجه طبع هم شد گویا با آقایان رسیده باشد. بعضی از نمایندگان - خیر نرسیده. رئیس- بفرمائید. تدین- لایحه که مقام ریاست به آن اشاره کردند راجع بخلایه جمع و خرج سنه گذشته است و کمیسیون بودجه هم رأی داد که طبع کنند و الان هم گویا حاضر است برای تقسیم و توزیع بین نمایندگان ولی راجع به ایت ثیل چیزی نرسیده. رئیس- آقای دامغانی (اجازه) شریعتمدار دامغانی - بنده مدت سه ماه قبل خوالی داشتم از وزارت مالیه تقدیم مقام

ریاست کرده‌ام و اگر اجازه میفرمائید سؤال خود را از آقای وزیر مالیه بکنم و در این خصوص چند مرتبه هم تذکر داده شده .

رئیس - بفرمائید .

(بعضی از نمایندگان - خارج می‌شدند)

رئیس آقایانی که تشریف می‌برند برای اطلاع خاطرشان عرض می‌کنم که فردا جلسه خواهد بود .

دامغانی - اولاً اصل هیجدهم قانون اساسی مینویسد :

تسویه امور مالیه جرح و تعدیل بودجه تغییر در وضع مالیات و قبول عوارض و فروعات همچنان ممیزی‌های جدید که از طرف دولت اقدام خواهد شد بتصویب مجلس خواهد بود این اصل قانون اساسی است . در سه سال قبل از این میرزا نصرالله خان نامی رفت بشاهرود برای ممیزی املاک آنجا و پس از رفتن بآنجا و ممیزی کردن املاک آنجا يك تراضی در يك قسمت بین او با اهالی آنجا واقع شد در آن قسمت شکایتی نرسید ولی در يك قسمت مهم دیگر از قبیل سظام و پشت بسظام و قراء دزج و وردیان ممیزی واقع شد ولی غیر عادلانه که از میزان عشر گذشته و پشت و

وربع رسیده اینطور ممیزی کردند که در حقیقت يك ممیزی بود فرض و استعدادی که هیچ جهتی را در نظر نگرفته و يك مالیاتی برقرار کرده بود این بود که اهالی آنجا مدتی شکایت کردند و مدتی هم در تلگرافخانه متحصن بودند بالاخره يك مفتشی از امر کز اعزام شد و رفت بآنجا و پس از تفیش باز رفع شکایت آنها را نکرد و آن اشخاصی که راضی بودند برضایت خودشان باقی و ناراضی‌ها هم بشکایت خودشان باقی ماندند و هنوز هم باقی هستند و مکرر بوسیله کمیسیون عرایض بمجلس شکایت کردند و چند مرتبه هم بوسیله خود بنده شکایت کردند و هیچ اثری تا کنون بر آن شکایات و تظلمات مترتب نشده و نخواهد شد اولاً میخواهم عرض کنم که چرا بدون تصویب مجلس شورای ملی این ممیزی واقع شده این یکی

ثانیاً در صورتی که ممیزی بدون تصویب مجلس شورای ملی واقع میشود اقلاً باید بتراضی طرفین ممیزی شود نه اینکه برضایت يك طرف باشد .

ثالثاً پس از اینکه يك چنین ممیزی هلی واقع میشود البته باید این مالیات این مالیات‌های ظالمانه از قبیل خانواری سرانه یول عسل و غیره اینها از بین برود چنانچه در لایحه ممیزی هم که تقدیم مجلس کرده بودند اینها را اسقاط کرده بودند و حالا هم پس از اینکه ممیزی علمی استدلالی واقع شد این مالیات‌های ظالمانه باید اسقاط شود چنانچه اداره ممیزی در وزارت مالیه

با همین نظر موافقت کرده شاید آقای مقوم‌الملک که در وزارت مالیه سابقه دارند در این خصوص هم سابقه داشته باشد یا اینکه در لایحه ممیزی این مالیات‌ها اسقاط شده و با اینکه سابقه دارند باز هم مشغول گرفتن این مالیات‌های ظالمانه هستند و همان کسانی که رفته اند و ممیزی کرده اند و مالیات بسته اند که در نتیجه ممیزی آنها مردم نا راضی هستند و شکایت میکنند همان ها مالیات‌های بسته اند بر شتر دارهای انار کی که حالا در شاهرود سکونت دارند و دوست وهفتاد تومان مطابق جزء جمعی که دارند از شترهای آنها مالیات گرفته اند و سست هم بدست مردم داده اند حالا جدیداً در چندی قبل پیشکار مالیه از همان اشخاصی که سالی دوست و هفتاد تومان مالیات شتر داری مطابق این ممیزی که شده میداده اند و دو سال هم داده اند حالا سالی پانصد تومان از اینها مالیات مطالبه میکند تعجب در این است که يك نفر ممیز دو چیز را ممیزی میکند یکی را لازم الاجرا و دیگری را لازم الاجرا نمیداند !! اگر آن ممیزی اولی صحیح بوده چرا در موضوع انار کیها اجراء میکنند و اگر غلط بوده پس چرا بدون تصویب مجلس از مردم میگیرند ؟

آقا سید یعنوب - این سؤال نیست چرا .

دامغانی - لفظی غیر از این لفظ چرا که مقصود بنده را تأمین کند اگر شما میدانید بگوئید والا قافیه برای بنده تنک است بنده بطور سؤال عرض میکنم . بنده میدانم ترتیب اثری داد نمیشود و شما هم بهر معنی که میخواهید معنی کنید .

بنده عرض میکنم اگر این ممیزی با اینکه ممیزی علمی شده باشد بایستی از روی همان ممیزی مالیات گرفته شود چرا در موضوع انار کی رفتار نشده و پانصد تومان از آنها مالیات مطالبه میشود عجب تر اینکه از گذشته هم مالیات مطالبه میکنند پس از مدتی در اثر شکایت آنها از وزارت مالیه بنده مینویسد از گذشته مطالبه نخواهیم کرد و از آینده مطالبه مینمائیم اصل سؤال بنده چند مطلب بود که بطور فهرست عرض میکنم که آقای وزیر مالیه جواب بدهند اولاً چرا بدون تصویب مجلس شورای ملی ممیزی شده

ثانیاً حالا که ممیزی شده باید بتراضی طرفین باشد .

ثالثاً وقتی که ممیزی مالیات خانواری مالیات سرانه و غیره اسقاط شده چرا از مردم مطالبه میکنند به علاوه اگر ممیزی اینها درست است چرا از انار کیها بهمان ممیزی که شده مالیات نمیگیرند و پانصد تومان مطالبه میکنند و از این گذشته چرا گذشته را که پیشکار مالیه مطابق جزء جمع

دو دست وهفتاد تومان گرفته و قبض داده چرا اینها بقیه اش را مطالبه میکنند این بود سوال بنده .

(جمعی از نمایندگان - عده کافی نیست)

رئیس - چون عده کافی نیست جواب آقای دامغانی میماند برای جلسه بعد .

دامغانی - بنده سؤال را مجدداً بآید تکرار کنم .

رئیس - خیر همین کافی است .

جلسه آتیه فردا سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور اولاً لایحه وسایط نقلیه بعد سه فقره لایحه کمیسیون بودجه راجع به مسجد السلطان و غیره که جزء دستور امروز بود و لایحه مقادیر و موازین .

وزیر مالیه - از طرف دولت تقاضا میکنم لایحه راجع باتبیاع کشتی‌های دریایچه ارومیه را جزء دستور جلسه آتیه بگذارند .

رئیس - مخالفی ندارد ؟ (جمعی گفتند - خیر)

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی
مؤمن‌الملک
منشی . م - شهاب
معظم‌السلطان

جلسه ۶۵

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه سیزدهم میزان ۱۳۰۳ مطابق ششم شهر ربیع الاول ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن‌الملک تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم شنبه دوازدهم میزان را آقای میرزا شهاب‌الدین قرائت نمودند)

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده در جزء دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده تمام جلسه را اجازه خواسته بودم معذرت وقتیکه کارم تمام شد شرفیاب شدم استدعا میکنم اصلاح بفرمائید

رئیس - تحقیق و اصلاح میشود . آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه) **حاج میرزا عبدالوهاب - عرض دیگرم بعد از تصویب صورت مجلس است**

رئیس - گویا صورت مجلس مخالفی نداشته باشد . (مخالفتی نشد)

رئیس - (خطاب بحاج میرزا عبدالوهاب بفرمائید .

حاج میرزا عبدالوهاب - عرض